

פרשת בראשית

העלון יוצא במהדורה מקוונת בלבד. מי שיכול להפיץ - יבורך!

העופות. לא דיין שלא הזהרת אותן, אלא שנתת להן ואכלו!"
ועדיין תמוה, כי מקומו של הציווי להזהיר את הבהמות והחיות אינו כאן, כאשר הקב"ה בא להעניש את האדם, אלא לעיל (ב, טז) כאשר ציוה הקב"ה את האדם שלא יאכל מעץ הדעת, ואמנם שם נאמר "ויצו ה' אלוקים על האדם לאמור...". ומדוע הזכירו כאן שוב?

ביאור נפלא על כך, כתב הגאון רבי שמואל יוסף רבינוב זצ"ל מלונדון, בעל "דברי שיר": "נאמר להלן (פס' כב): "ויאמר ה' אלוקים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם", ורש"י מפרש: 'הרי הוא יחיד בתחתונים כמו שאני יחיד בעליונים, ומה היא יחידותו? לדעת טוב ורע, מה שאין כן בבהמה ובחיה. ועתה פן ישלח ידו וגו' - ומשיחיה לעולם הרי הוא קרוב להטעות הבריות אחריו ולומר: אף הוא אלוה'. הרי התבאר שכדי שלא יטעו הבריות לחשוב את האדם לאלוה, צריך היה לקרות אחד מן השניים: או שלא ידע טוב ורע, או שלא יחיה לעולם.

אך הנה, בפסוק לעיל (ב, יח): "ויאמר ה' אלוקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו", פירש רש"י: "שלא יאמרו: שתי רשויות הן, הקב"ה יחיד בעליונים ואין לו זוג, וזה יחיד בתחתונים ואין לו זוג". ומכאן שיש דרך שלישית לגלות ולהודיע לכל באי עולם שהאדם אינו אלוה: לתת לו בן זוג, שאז איננו יחיד בעולם ואין מקום לדמותו, חלילה, להקב"ה שהוא יחיד בעליונים.

לכשנארוגו הכל ליריעה אחת, תואר טענת אדם הראשון באור חדש ונפלא, וכך אמר להקב"ה: "הלא הזהרה שלא לאכול מעץ הדעת נאמרה לי בטרם נבראה חוה, ועל כן היתה מחשבתני שעיקר טעמו של האיסור הוא כדי שלא יטעו הבריות, ועל כן נאסר עלי לאכול כדי שלא אדע טוב ורע, ועל כן אם אוכל - לא תהיה ברירה אלא לנקוט בדרך השניה: שלא אחיה לעולם, ומתוך כך שוב לא יטעו בי. אך כל זה - בטרם ניתנה לי בת זוג, אבל לאחר שניתנה לי חוה, הרי שוב אין מקום לטעות בי, ועל כך סברתי שיכול אני לאכול מעץ הדעת!"
זו היתה כוונת אדם בטענת "האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואוכל", דהיינו: על ידה נולד לי ההיתר לאכול מעץ הדעת!

וכך נפרש אף בכוונת הנחש באמרו: "כי יודע אלוקים כי ביום אוכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע", דהיינו: שהחשש פן תהיו כאלוקים - הוא העומד בבסיס טעמו של האיסור, ועל כן עתה, כשיש לאדם את חוה - בטל הטעם ובטל גם האיסור!

לכאורה, טענה טובה. טענה הגיונית ביותר!

אך לא! מילה אחת ממוטטת את המגדל אשר בנינו להצדיק את האדם, חוה והנחש. המילה היא: 'לאמור'.

שהרי כך נצטווה האדם: "ויצו ה' אלוקים על האדם לאמור...", וכדברי המדרש, שהציווי היה לומר גם לבהמה, לחיה ולעופות. ואם כך, הרי מוכח בעליל שטעם האיסור אינו משום "שלא יטעו הבריות", שהרי חשש זה אינו שייך לבהמות ובחיות ובעופות, שכבר היה להם בן זוג... ומעתה לא היתה לאדם שום התנצלות שתעמוד לו מול תוכחת הקב"ה והעונש שהשית עליו בגין חטאו.

זהו פשר הפסוק שלפנינו: "ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך", כלומר: מה שהמצאת לך היתר על ידי האשה, בתואנה שלאחר שאינך יחיד אין חשש שיטעו בך, ועל כן הורית היתר לעצמך לאכול מעץ הדעת, אולם הלא "ותאכל מן העץ אשר צויתך לאמור", ומאחר שצויתך גם לומר לבהמות ולחיות - היה לך להבין שאין זה טעם האיסור, ולא לאכול מן העץ!

(ושלל לא יחסר)

"בזעת אפיקך תאכל לחם"

(ג, יט).

היה רבי יוסף יוזל מנובהרדוק זצ"ל דורש מקרא זה בכעין קל וחומר: ומה אם כדי לקיים את הקללה של "בזעת אפך" האדם משתדל ומתייגע יומם ולילה, כמה צריך הוא להשתדל כדי להשיג את הברכה "ברוך הגבר אשר יבטח בה'..." מסופר על רבי מרדכי מנישכיז זיע"א, שפעם בא אליו אדם שפעם בא אליו אדם והתאונן על רוע מזלו שהוא מתפרנס בדוחק וביגיעה רבה. אמר לו הצדיק: הרי כך כתוב בתורה: "בזעת אפך תאכל לחם?"

ענהו הלה: אילו היה לי לפחות אחרי היגיעה לחם ברווח ובהרחבה - החרשתי! השיב לו הצדיק: העולם אומרים שאחר הזיעה לא טוב לאכול הרבה...

(תורת הפרשה)

"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" (א, א).
נהוג לנעוץ ולהבר את סוף התורה לתחילתה.

והנה - אמר הגאון רבי מאיר הלוי עפשטיין זצ"ל, אב"ד קופי שאק (ולימים מו"ץ בילגה) בספרו 'אבן ישפה' - הגמרא במסכת מגילה מספרת (דף ט): 'מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים, והכניסם בשבעים ושנים בתים, ולא גילה להם על מה כינסו, וכנסו אצל כל אחד ואחד ואמרו להם: 'כתבו לי תורת משה רבכם'. נתן הקב"ה בלב כל אחד ואחד עצה, והסכימו כולם לדעת אחת, ושינו מן הלשון שנאמרה בתורה כמה וכמה מקומות, והראשון שבהם הוא בפסוק שלפנינו, ששינו וכתבו לו: 'אלוקים ברא בראשית', שלא יאמר שתי רשויות הן וראשון ברא את השני.

לאור זאת יובן הקשר בין המילים המסיימות את התורה: "לעני כל ישראל" - לפסוק הראשון בתורה: "בראשית ברא אלוקים", דהיינו: רק 'לעני כל ישראל' צריך לכתוב 'בראשית ברא אלוקים', אבל לעני אפיקורסים צריך לכתוב 'אלוקים ברא בראשית'...

(מבוא של רב)

ודברי פי חכם חן!

"ויעש אלוקים את שני המארות הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הוכבבים" (א, טז).

בגמרא בחולין (דף ס:) מובא, שרבי שמעון בן פזי הקשה: הרי כתוב "ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים", משמע שניהם גדולים, ומיד בהמשך הפס' "את המאור הגדול ואת המאור הקטן"? והסביר, שזה מפני שאמרה ירח (בלשון תורה הוא לשון זכר, תוס' שם) לפני הקב"ה: "רבש"ע! אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד?" אמר לה הקב"ה: "לכי ומעטי את עצמך". אמרה לפניו: "רבש"ע! מפני שאמרת לפניך דבר הגון, אמעית את עצמי?" ניסה הקב"ה 'לפייסה' בכל מיני דרכים, וראה שלא מתיישבת דעתה של הירח, עד שאמר הקב"ה "הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח", ולכן בשעיר שעם ישראל מביאים בראש חודש, נאמר "לה", "לכפר על מיעוט הירח. ע"כ.

ביאורים רבים נאמרו לגמרא זו. אחד מהם הוא **ביאורו הנפלא של רבי משה סופר זצ"ל**, "החתם סופר": משל למלך שהיה חייב כסף לאחד משריו. אמר המלך לשר: במקום שאני אתן לך את הכסף, ישנם בעיר פלונית אנשים שחייבים לי כסף, לך וגבה מהם את חובי במקומי, וכך אפרע לך אני את חובי. הלך השר אל אותה עיר וביקש מתושביה שיפרעו לו את חובם למלך. התושבים השיבו בחיוב, והבטיחו שתוך שבועיים יקבל מאיתם את כל פירעון החוב. חלפו שבועיים, השר בא לבקש את כספו, אך התושבים הודיעוהו כי ארעה תקלה, בדיוק היה גשם ולא הצליחו להשיג את הכסף...

הבין השר, והסכים להמתין עבורם עוד שבועיים נוספים. כך נמשך הדבר מספר חודשים, כשהשר מבין שהם משתמטים מלפרוע את החוב. בסופו של דבר, כשראה השר שבני העיר אינם משלמים, חזר אל המלך וביקשו שישלב לו את כספו. בשמוע זאת המלך, כעס על אותם אזרחים אשר לא שילמו את חובם לשר, כי בכך בעצם ביזו בעקיפין את המלך, אשר הבטיח לשר את כספו דרכם, אך הם אכזבו ולא שילמו לשר את המגיע למלך.

כך גם הנמשל - אמר החת"ס - הקב"ה אמר "הביאו כפרה על שמיעטתי את הירח", כביכול מרגיש הקב"ה שנצרכת לו כפרה על מיעוט הירח. ולכאורה, מה זה קשור אלינו, מדוע אנחנו מחוייבים להביא קורבן בראש חודש לכפר על כך. **אלא הביאור הוא**, שהקב"ה אמר ללבנה אמנם מיעטתי אותך, אך כל זאת עד ביאת המשיח, שאז יהיה אור הלבנה כאור החמה. שאלה הלבנה, ומתי כבר יבוא המשיח. ענה הקב"ה 'אל דאגה, בני כבר מטפלים בענין'... אך הבעיה היא שהמשיח לצערנו ובעוונותינו עדיין לא הגיע כי אנחנו לא דאגנו במעשינו שיגיע, וממילא אמר לנו הקב"ה להביא עליו כפרה, כי אנו עוד אשמים שעדיין לא שולם החוב על מיעוט הלבנה.

"ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתך לאמור לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעיניך" (ג, ז).

המפרשים תמוה לפשר המילה "לאמור", שאין בה צורך לכאורה, ובמדרש (בראשית רבה, פרשה כ') נאמר: "מהו 'לאמור'? להזהיר את הבהמה ואת החיה ואת

אני אברך המתגורר באחת מערי השדה, מבורך ומטופל בתשעה ילדים קטנים שיהיו בריאים, ועסוק עד למעלה מראשו בלמוד וללמד, וגם בעבודה צדדית קטנה של משגיח כשרות. אין לי רישון נהיגה, ולכן מעולם לא רכשתי מכונית, אלא שהמציאות מוכרת לכולנו - פיזור הילדים בבתי הספר ובגנים אילצה אותי מפעם לפעם לרכוש אופניים מתאימים. בשנתיים האחרונות רכשתי אופניים פשוטים, הצמדתי להם שני כסאות ויצאתי למשימת הפיזור... כשנוסף הילד השלישי הוספתי עוד כסא. אומנם הכל בטיחותי וחוקי, אבל הנשמה שלי פרוחה ממאמץ הלחיצה על הדושות. לא הספקתי לחשוב כיצד אתמווד עם עול הפיזור והאיסוף, והאופניים נגנבו. התנחמתי בעובדה שבין כה וכה עלי לרכוש זוג אופניים יותר איכותי עם הילוכים מיוחדים, וזה בדיוק מה שעשיתי, כמוכן שרכשתי גם שרשרת הגנה מתאימה ונקטתי בכל אמצעי זהירות למנוע הישנות הגניבה. אחרי ארבע חודשים של עונג עם אופניים משובחים אלו, גיליתי בוקר אחד שגם הללו עברו לידי גנבים ערלי לב. אינני זוכר כמה זוגות אופניים "נלקחו" ממני בעשור האחרון. אבל כבר סיגלתי לעצמי עמידות וחוסן נפשי מפני הגזירה הזו, ושוב ניחמתי את עצמי שעדיפים יסורי ממון על פני בעיות אחרות, שלא כאן המקום לפרטן.

כשנולד בני השביעי ועול הפיזור והאיסוף הפך לקשה מנשוא, שכן אמור הייתי לבצע שניים שלושה סיבובי בוקר לתת"ם ולגנים, הציע לי ידיד לרכוש אופניים עם מנוע. "אתה לוחץ בעדינות על דוושת הגז והם מרחפים. אתה לא מתאמץ ולא מזיע ומבצע את חלוקת הדור הבא למוסדותי, בצורה רזיה ונעימה הרבה יותר מאשר עם אופני הילוכים". וגנבים? שאלתי "גנבים נשלחים מן השמים, ותתפלל כל ערב ובקור שאופניך יהיו רואים ואינם נראים לנוכח ידיים גזלניות אלו" אמר. נו טוב, אספתי את כל פרוטותי וחסכוניותי והלוואותי, ורכשתי בכמה אלפי שקלים אופניים חדשים ממונעים, בצבע לבן קרם ונסיעתם חלקה ונעימה להפליא כמעט ללא רעש. הפלא ופלא, זה מכשיר מבורך, עושה נחת רוח לכל אברך שאין ידו משגת להחזיק מכונית. מבצעי הבוקר היו נפלאים ונוחים ממש, והגעתי לכולל רענן ונינוח, מודה לשי"ת על הרעיון והרכישה והברכה. לא היה מאושר ממני בכל העיר.

שלוש שרשראות כבדות ככלו אותם לקיר החנייה בחצר הבניין האחרית, שלוש תפילות ביום נישאו כדי שלא ישאו חן וחסד וחמדנות בעיני כל רואיהם. החדווה נמשכה בדיוק שלושה חודשים. יום שישי. שבע ורבע בבוקר, שני ילדים ביד, והאופניים הממונעים? אין. שרידי השרשראות החתוכות עקו את השבר והאובדן. בכיתי, פשוט בכיתי. שאריות ממוני הסתיימו הן, הלוואות הן עול על צווארי ועכשיו צא לפיזור ברגליך. עברה עלי שבת קשה, ורק במוצאי שבת נשמתי אויר

של נחמה. זה רצון השם והכל לטובה. לוותי 100 דולר מהחברותא שלי, וחזרתי לאופניים הזולים שדורשים כוח ברגליים. נו מילא, יום שישי שבוע אחר כך, סיימתי את מבצע הפיזור ודהרתי על אופני הפשוטות לכיוון המרכול השכונתי. בצומת אני מבחין בתאונה, שוטרים, ניידות, אמבולנסים. עליתי עם אופני המדרכה כדי לעקוף את הפקק. והנה לגנדי עיני אופניים ממונעים נשענים על מעקה בטיחות. צבען שחור מבריק, והם אינם דומים לצבע הקרם לבן של אופני הגנובות. חמישה בחורים גברתיים ורעשניים ניצבו בסמוך לאופניים. פיננו הפצועים, במבט נוקב סקרתי את הממונעות השחורות, כנף אחרי כנף, כידון, רגלית, כטריה לפתע הבחנתי בנקודת כסף בכסא. היא מוכרת לי, אפילו מאד. החלטתי לאזור אומץ ולהודיע לגברתיים ש"אלו האופניים שלי ואני מתכוון לקחתם בחזרה". נשאתי עיני למרומים, ושיוועתי שהעסק לא יסתיים בקטטה. "תראו חמודים" שמתי עמוק "אלו האופניים שלי!!!". צעיר חסון כבן 21 נפנה אלי "שטויות, הם שלי. ואין לך שום הכחה". "יש לי, אני מכיר אותן היטב. אם יש בך קצת אמת, בוא איתי למוכר האופניים ושם אוכיח לך". "בסדר", ענה הצעיר וקרב בזווית עין לחבריו. "אתה תיווכח שאין לך שום סימן שהם שלך..." ושוב נקודת הכסף הקטנה בכסא ניצנצה למוול עיני, ואי אפשר לטעות בה, אבל זה לא הוכחה מספקת "סע אחרי" ביקשתי מן הצעיר, אני על אופני הדושות, והוא באופניים ממונעים נוסע באיטיות אחרי. הגענו עד לחנותו של "שלמה אופניים" ביתניים התקשרתי לאשתי וביקשתי שתשלח את בני הבכור עם מסמכי הקניה. שלמה אופניים אחז בניירות, והתחיל לבדוק. מספר שילדה A-5506 "מצטער". מספר השילדה כאן שחוק, נבדוק מספר מנוע. גם הוא שחוק לא נותר ממנו שריד". שלפתי את המפתח הסוויץ', אך הוא לא נתחב פנימה "נו טוב", טענתי "הגנב החליף את הסוויץ', שחק את מספר השילדה והמנוע, אבל אלה האופניים שלי!"

דמעות בצבבו בעיני, ונקודת הכסף הקטנה המשיכה להבהב, כמו אומרת "אל תאמר נואש, תסמוך עלי" "תראה ניסים". אמר שלמה אופניים "אולי נבדוק את הצבע", הוא גרד את הצבע בעדינות, ולא גילה את הלבן קרם. "כנראה שעשוי צביעה מקצועית בתנור מיוחד", סיכם שלמה. הצעירצ'ק הביט בי במבט נלעג "סתם טרדתם אותי, אבל בשביל הכבוד שלך שאתה דתי נסעתי איתך". הנשמה שלי שאגה מתוכי "רבונו של עולם אתה יודע שאילו האופניים שלי, עשה משהו" חיטטתי בשקית הניירות וגיליתי שם מפתח קטן המיועד לפתיחת מכסה הבטריה הנכסית אותו לחורו, הודו להשם כי טוב המפתח נכנס חלקות ופתח את המכסה. פניו של הצעיר התרכמו, והחווירו קלות. "שלמה אופניים" ערך סיכום מחודש, "כן בחורצ'ק

אלו האופניים שלו, מפתח הבטריה הוא יחודי למוצר הפרטי. זה אפילו רשום ברשיון". "אז מי שמכר לי את האופניים רימה אותי, התנצל בחכור. "אם אתה רוצה את אופניך בחזרה, שלם לי 400 שקל כי שיפצתי אותם, הנכסתי גם חלפים חדשים, אני לא מוכן להפסיד. תשלם, תקבל". האמת היא שהזמנתי ניידת, אך זו פשוטה לנשמה. בכיסו היו 400 שקל שנועדו לקניית השבת. התחלתי להתחשבן. אם אתן לגנב את הכסף, אין לי קניית לשבת, וחוף מזה שזו גזילה על גזילה. אבל רציתי להציל את האופניים היקרים, ותחנתי 4 שטרות של מאה שקל לידו. לפתע הגיע מלאך משמים. שכן שלי, יהודי מסורתי שמעמ על הפרשייה ועל תביעתו של הבחור. הוא חיבק את הבחור בכתיפו ופנה עמו לפינת החנות ואמר לו "תקשיב חבוב, אני מאמין לכל מילה שלך, סידרו אותך וקניתי אופניים גנובים, ועכשיו אתה דורש ממנו 400 שקל, שזה הלחם והחלב של שבעה תינוקות, אני חילוני ואתה חילוני, ושינוי יודעים שהקב"ה אוהב לומדי תורה, היהודי הזה לומד תורה ומתפרנס בדוחק, והוא שילם לך את מה שאתה דורש, אבל אני חייב להזהיר אותך שעכשיו פתחת חשבון עם בורא עולם, שלא אוהב את המעשה הזה". הבחורצ'ק הוציא את השטרות מכיסו והחזירם לי. חזרתי עם אופני הממונעים השחורים והבית? צהלה ושמחה.

בחצות לילה צילצל הפלאפון. "שלום, אני דניאל של האופניים, אין לי מושג מדוע נסעתי אחריך כמו טלה מכושר, יכולתי לברוח ולהיעלם לך, אבל הרגשתי כמו חתיכת ברזל שנדבקת למגנט. אני מודה, אני הגנב. אני מבקש סליחה... נוכל להיפגש. ר' לוי, נפגשנו עוד באותו לילה, הוא סיפר לי מסכת חיים נוראית של ילד שגדל בבית בלא מינימום של ערכים, משפחה שהכל מותר בה. "אני לא רוצה להיות כמו האחים שלי" התחנן, "תציל אותי, זה לא סתם שזיהית את האופניים שלך... זה לא סתם שבאתי אחריך ל"שלמה אופניים", זה לא סתם שעלה בראשך לבדוק את מפתח מכסה בטריה".

עד כאן הסיפור. חלפו מאז חודשיים ימים, אנחנו נפגשים שלוש פעמים בשבוע לומדים פרק "אלו מציאות", הסברתי לו שצורבא מרבנן כלומר תלמיד חכם, יכול לקבל את אבידתו בטיביות עין, ואפני אנפוריא שכמעט אין ראייה לזיהויים ושיש בהם נקודת כסף פיצפונת בכסא, עונים גם על הכלל הזה, ורגע ר' לוי, שלא תחשוב לרגע שאני תלמיד חכם. אני אברך פשוט, ונקודת הכסף תעיד על כך.

מאחורי הסיפור:

את האברך אני מכיר, גם באופניו הממונעים זכיתי לחזות. אם זכרוני אינו מטעני, זה לא הסיפור הראשון שאני מוציא לאור, ובו הגנב זוכה באמצעות גניבתו, לשוב לאביו בשטמים. ממצוקותיו יושיעם. (מתוך סידרת ספריו של הרב יעקב קובי לוי)

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

האם מותר להלחין שיר בשבת?

נשאל בשו"ת רבי משה פרויניצאלו זצ"ל (חכם מופלג, בן דורו של מרן הבית-יוסף, שמונה על-ידו להגיה בהדפסת חלק מספריו: סי' מו, עמ' עד, י"ל ע"י מ. ירושלים בהתשמ"ט), האם מותר לאדם לחבר שיר בשבת בעל-פה, 'במדה במשקל ובמשורה', האם זה בכלל ההרהור המותר, או הדיבור האסור, או שנאמר בזה ש'חכמה היא, ואינה מלאכה', או שנחשוש שמא יבוא לכתוב.

והשיב (בתשובה ממנוטובה, ט"ו בטבת ש"כ): כשנבוא להתבונן במלאכות שאסרו חז"ל בשבת, כמו זריעה, חרישה, קצירה וכד', כולם הם מלאכות הנעשות בידי האדם, או ע"י כל גופו, כמו יציאה ממקומו, והדיבור שנאסר בו משום 'דבר דבר', הוא הדיבור באותן מלאכות, כגון: למחר אזרע או אלך למקום פלוני (ע' שו"ע או"ח, ריש סימן שז), וכיו"ב במלאכות דרבנן, כגון: אקנה או אמכור וכיו"ב. וגם בכל זה אמרו, שההרהור בהן מותר, וכמו שכתב הרמב"ם (פרק כ"ד מהלכות שבת, הלכה א). מה שאין כן בחיבור שיר, אינה מלאכה בידיים כלל, ואין צריך לומר שאינו בכלל הגוף, אבל עניינו מחשבתי או שכלי, ואין שמץ מלאכה במעשהו כלל, ואפילו אם יאמר בפה 'אחבר שיר', אינו כלום, כיון שאינו אומר לעשות מלאכה. והן אמת, שדרך מחבר השיר לכותבו במחברתו לאחמ"כ, אין לאסור מצד שמא יכתוב, שאין לנו בגזירתו אלא מה שאסרו חז"ל, וכגון במקח וממכר וכיו"ב (עיין ביצה [לז], וס"ג, למחר"ם שבמ"מ האיסור הוא מצד גזירה שמא יכתוב, וכדעת הרמב"ם [פ"ג ה"ב], וסמ"ג,

משולחנו של העורך

ולשון שני שברשי"ב ביצה [שם]), ודיינו מה שאסרה תורה וגדר שגדרו בו חז"ל. מה גם שאין ענין חיבור השירים וכיו"ב מילתא דשכיחא אצל בני האדם, שיצטרכו חז"ל לגזור עליו (עיין כתובות פג: מילתא דשכיחא וכו').

והוסיף, דחזינו שחז"ל התירו ההרהור בעסקיו, ולא חששו שמא יכתוב את מה שמהרהר עליו בכדי לעשותו, ויחשוש שמא ישכח, וכן בשידוכין על התינוקות ליארס, התירו, ולא חששו שמא יכתוב (עיין טו"ש"ע שו"ו), הגם שנוהגים לכתוב שטר שידוכין ואירוסין בדרך-כלל, ואעפ"כ לא חששו, כי יש פנאי לאחמ"כ, משא"כ במשא-ומתן שאין האחד מאמין לחברו. וה"ה בנידוננו, שאין שום צורך להאמין לחברו, לא ראו חז"ל צורך לגזור.

וסיים המהר"ם פרויניצאלו, שאין בדברים האלו וכיו"ב אלא מה שגזרו חז"ל. וכתב, שאם מטריח עצמו בחיבור ההוא (א.ה. וכגון, שמחוייב הוא להלחין שיר עד לזמן מסוים ומתאמץ בכך, וכלשונו המליצית של החיד"א 'משורר שציער'...] "ע"פ ערכין יא: 'משורר שציער'"), אסור משום טורח-שבת, וכמו שמבואר בספרו בתשובה מה, ע"ש.

ובספר עיקרי הד"ט (עיקרי דינים, רבי דניאל טייגי, מלפני כ-250 שנה, סי' יד אות כא), וכן רבינו החיד"א בברכי יוסף (שלט, ז) הזכירו פסק זה בשמו של המהר"ם.

ספרים בבית = לומדים גם בבית!
ש"ס, טור שני, רמב"ם וכו'
- במחירים הזולים בארץ (לסיים בלבד).
מתחרה בכל הצעות מחיר.
מחוללים לכל הארץ.
052-7176882